

Утвърждавам:

Декан:

УЧЕБНА ПРОГРАМА

PS316

Дисциплина: **ТРУДОВА ПСИХОЛОГИЯ**

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Преподаватели: Доц. д-р Михаил Проданов

АНОТАЦИЯ

Трудовата психология е една от дисциплините с приложна насоченост. Предметът ѝ е близък до предмета на Организационната психология и затова тези две дисциплини взаимно се допълват. Основните теми на Трудовата психология са свързани с индивидуалните психологични проекции на трудовата дейност. Изучават се процесите и факторите за оптимално делово поведение на индивида.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Конкретните цели, към които е насочено вниманието са:

Цел на обучението е да се осигурят знания за базисни теории, които имат отношение към предмета на Трудовата психология. Също така, да се формират умения за реализация на основни функции на трудовия психолог – подбор на персонал, анализ на дейността, оценяване на деловото поведение, мотивация на служителите и работниците, обучение и кариерно развитие

Като изходни учебни резултати се очаква, студентите да:

- Познават основни концепции за мотивацията на деловото поведение;
- Да провеждат интервю с цел подбор на персонал;
- Да правят анализ на трудовата дейност по модела на компетенциите;
- Да знаят как се осъществява работата на трудовия психолог в центровете за оценяване;
- Да планират и организират обучението на персонала;

ПРЕДПОСТАВКИ

Доколкото Трудовата психология има приложен характер, за по-ефикасното усвояване на материята е препоръчително студентите да имат добри знания по фундаментални дисциплини като Когнитивна психология, Социална психология, Експериментална психология и Психологични измервания. Затова Трудовата психология е включена в учебния план на специалност „Психология“- ОКС – Бакалавър в шестия семестър от обучението на студентите.

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

Редовна, задочна

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			прис.	л	с	общо	л	с	общо	л	с	общо
Психология – ОКС – бакалавър	Задължителна дисциплина	6					30	30	60	30	-	30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

А. ЛЕКЦИИ

Тема 1. Същност и предмет на Трудовата психология. Развитие и исторически предпоставки за нейното формиране. Взаимовръзка на Трудовата психология с други научни дисциплини.

Брой часове: 2

Тема 2. Квалификация, професионални роли и функции на трудовия психолог в организациите. Специфични задачи и отговорности. Етични стандарти.

Брой часове: 2

Тема 3. Изследователски подходи и методи в Трудовата психология. Проблемите на надеждността, валидността и достоверността на резултатите от научните изследвания.

Брой часове: 2

Тема 4. Анализ на дейността(труда, работата), ориентиран към модела на компетенциите. Основни източници на данни за анализа на дейността. Функционален и структурен анализ. Техника на „критичните инциденти“.

Брой часове: 4

Тема 5. Подбор на персонал: основни принципи. Планиране и организация на подбора на персонал. Методи за реализация на подбора на персонал. Валидиране и оценка на полезността на процедурите за подбор на персонал.

Брой часове: 4

Тема 6. Оценяване на деловото поведение на служителите и работниците: цели, подходи и методи. Центрове за оценяване и тяхната ефективност.

Брой часове: 3

Тема 7. Основни мотивационни концепции за деловото поведение на служителите и работниците в организациите. Фактори за формиране на позитивни нагласи на персонала за оптимално изпълнение на трудовите задачи.

Брой часове:4

Тема 8. Обучение (тренинг) на персонала. Основни видове обучителни програми. Модел за ефективна програма за обучение. Алгоритъм за създаване на обучителна програма. Оценка на полезността на проведеното обучение.

Брой часове: 3

Тема 9. Кариерно развитие на служителите: значение и практики. Методи за индивидуална оценка на потребностите, интересите и компетенциите на персонала за кариерно израстване.

Брой часове: 2

Тема 10. Конфликти в деловата среда. Типология на конфликта. Стратегии за разрешаване на конфликтите.

Брой часове: 2

Тема 11. Професионален стрес: дефиниране на основните понятия, свързани със стреса на работното място. Програми за превенция и управление на професионалния стрес.

Брой часове: 2

Б. УПРАЖНЕНИЯ

Тема 1. Количествени и качествени методи за събиране на данни в психологичните изследвания, провеждани от трудовите психолози. Методът на интервюто, насочено към подбор на персонала – работа с казуси.

Брой часове: 6

Тема 2. Анализ на дейността по модела на компетенциите: изработване на психограми и професиограми – работа в групи по конкретни задачи за прилагане на метода.

Брой часове: 6

Тема 3. Оценяване на деловото поведение чрез прилагане на мултикритериалния метод. Използване на профила на компетенциите за формиране на батерия от тестове и инструменти за оценка на служителите и работниците.

Брой часове: 6

Тема 4. Конфликтите в трудовия процес. Работа с метода на Томас-Килман. Оценка на поведенческите реакции в конфликтните ситуации. Водене на преговори – позиционни и базирани върху общите интереси. Ролева игра за оптималните стратегии на поведение в конфликтни ситуации. Ролева игра за водене на преговори, базирани върху общите интереси.

Брой часове: 6

Тема 5. Професионалният стрес. Работа с инструмент за оценка на стресорите в деловата среда. Работа с инструмент за оценка на преживяването на стрес в деловата среда.

Брой часове: 6

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Основните методи за обучение на студентите включват лекции с мултимедийно осигуряване, дискусии, работа в малки групи, работа с казуси, индивидуални задачи, работа с различни инструменти за изследване и оценка. Студентите в редовна форма до края на семестъра трябва да извършат анализ на дейността за конкретна длъжност и да изработят психograma на тази длъжност.

МЕТОДИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Критерии за оценяване:

Критериите за оценяване са свързани с два резултата: 30% от крайната оценка се определя от проекта за изготвяне на психograma след анализ на дейността по метода на компетенциите; 70% от крайната оценка се определя от резултата на писмения изпит по дисциплината.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Джонев, С., Димитров, Пл. (2014) Организационно консултиране. Мениджмънт и управление на човешките ресурси, I-III т., София, Ен Джи Би-Консултинг
2. Проданов, М. (2020, 2021) Психологични методи за измерване и оценка (скали и въпросници), Бургас, Балтика-2002
3. Ригио, Р. (2008) Въведение в индустриалната/организационната психология, София, „Дилок“
4. Arnold, J. et al. (2005) Work Psychology (Understanding Human Behavior in the Workplace), Prentice Hall (electronic version)

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

1. Същност и предмет на Трудовата психология. Взаимовръзки на Трудовата психология с други научни дисциплини.
2. Квалификация, професионални роли и функции на трудовия психолог. Стандарти и етични принципи.
3. Основни изследователски подходи и изследователски методи в Трудовата психология. Оценка на психометричните качества на методите.
4. Подбор на персонала: основни принципи, планиране, организация и провеждане.
5. Анализ на дейността (работата) насочен към модела на компетенциите.
6. Основни източници на данни за анализа на дейността. Техниката на критичните инциденти. Функционален анализ на дейността. Структурен анализ на дейността.
7. Валидиране и оценка на полезността на процедурата за подбор на персонала.
8. Оценяване на деловото поведение на служителите и работниците: цели, подходи и методи за оценяване. Центрове за оценяване.
9. Мотивация на деловото поведение: основни концепции.
10. Обучение (тренинг) на персонала. Основни типове програми за обучение.
11. Модел на ефективната програма за обучение. Алгоритъм за създаване на обучителна програма.
12. Кариерно развитие на служителите: значение и практики.
13. Конфликти в организациите. Типология и цикъл на конфликта. Стратегии за разрешаване на конфликта.
14. Професионалният стрес: дефиниране на основните понятия, свързани със стреса. Програми за превенция и управление на стреса.